

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 115a/2016

privind controlul constituționalității Art.IV din Legea nr.126 din 9 iunie
2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție)

CHIȘINĂU

12 octombrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TĂNASE, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dl Victor POPA,
Dl Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 28 septembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 octombrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 28 septembrie 2016 Adrian Lebedinschi, deputat în Parlament, a adresat Curții Constituționale o sesizare, prin care solicită controlul constituționalității Art.IV din Legea nr.126 din 9 iunie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorul acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Prin Legea nr.126 din 9 iunie 2016 au fost operate unele modificări și completări în Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, referitoare la numirea judecătorilor de instrucție.

4. Potrivit noilor modificări, judecătorul de instrucție este numit de către Consiliul Superior al Magistraturii cu consimțământul acestuia, la propunerea președintelui instanței judecătorești, din rândul judecătorilor care au activat în funcția de judecător cel puțin 3 ani, pentru un mandat de 3 ani, fără posibilitatea de a exercita două mandate consecutive. În cazul în care niciun judecător din cadrul judecătoriei nu are o experiență de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, atribuțiile judecătorului de instrucție pot fi exercitate de către un judecător care a activat în această funcție cel puțin 18 luni (articolul 15/1 Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească).

5. Totodată, potrivit Art.IV din Legea nr.126 din 9 iunie 2016, judecătorii de drept comun numiți pentru exercitarea atribuțiilor

judecătorului de instrucție până la intrarea în vigoare a prezentei legi vor exercita aceste atribuții până la 1 ianuarie 2017. Iar, începând cu data de 1 ianuarie 2017, judecătorii care au exercitat atribuțiile judecătorului de instrucție mai mult de 2 ani în perioada 1 ianuarie 2013 – 31 august 2016 nu vor putea exercita atribuțiile judecătorului de instrucție până în data de 31 decembrie 2019. Această interdicție nu se aplică judecătorilor numiți să exercite atribuțiile judecătorului de instrucție în calitate de supleanți.

6. Autorul sesizării susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 6, 114 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 115

Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

[...]

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în M.O., 2013, nr.15-17, art.62) sunt următoarele:

Articolul 15¹

Judecătorii de instrucție

„(1) Din rândul judecătorilor instanței judecătorești se numesc judecătorii care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

(2) Judecătorul de instrucție este numit de către Consiliul Superior al Magistraturii cu consimțământul acestuia, la propunerea președintelui instanței judecătorești, din rândul judecătorilor care au activat în funcția de judecător cel puțin 3 ani, pentru un mandat de 3 ani, fără posibilitatea de a exercita două mandate consecutive.

(3) În cazul în care niciun judecător din cadrul judecătoriei nu are o experiență de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, atribuțiile judecătorului de instrucție pot fi exercitate de către un judecător care a activat în această funcție cel puțin 18 luni.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței judecătorești:

a) cu cel puțin 3 luni până la expirarea mandatului judecătorului de instrucție în exercițiu, numește, în modul stabilit la alin.(2) și (3), judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție, precum și unul sau mai mulți judecători supleanți care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta;

b) în cazul apariției vacanței funcției de judecător de instrucție, în termen de cel mult 30 de zile de la survenirea acesteia, numește, conform procedurii stabilite la alin.(2) și (3), un alt judecător care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

(5) În cazul în care niciun judecător nu-și exprimă acordul pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție sau mai mulți judecători își exprimă acordul în acest sens, candidatura judecătorului va fi determinată de către președintele instanței judecătorești prin tragere la sorți, în prezența tuturor judecătorilor care activează în instanța judecătorească, cu consemnarea acestui fapt într-un proces-verbal.

(6) Înainte de a începe exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție, judecătorul urmează cursuri de formare în baza unui program special, coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege. Volumul de lucru al judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție va fi diminuat gradual în modul reglementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

(7) Judecătorul numit în condițiile alin.(4) lit. b) exercită atribuțiile judecătorului de instrucție în partea neexecutată din mandatul predecesorului său. În cazul în care acesta exercită funcția vacantă de judecător de instrucție timp de mai mult de un an, el nu va putea fi numit pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție pentru următorul mandat.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.126 din 9 iunie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (M.O., 2016, nr.204-205, art.441) sunt următoarele:

„(1) Judecătorii de drept comun numiți pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție până la intrarea în vigoare a prezentei legi vor exercita aceste atribuții până la 1 ianuarie 2017.

(2) Începând cu data de 1 ianuarie 2017, judecătorii care au exercitat atribuțiile judecătorului de instrucție mai mult de 2 ani în perioada 1 ianuarie 2013 – 31 august 2016 nu vor putea exercita atribuțiile judecătorului de instrucție până în data de 31 decembrie 2019. Această interdicție nu se aplică judecătorilor numiți să exercite atribuțiile judecătorului de instrucție în calitate de supleanți.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

10. Autorul sesizării susține că prin adoptarea prevederilor contestate referitoare la interdicția de a exercita atribuțiile judecătorului de instrucție are loc imixtiunea legislativului în ordinea de administrare a puterii judecătorești, astfel s-a încălcat principiul separării și colaborării puterilor în stat și s-a ignorat principiul independenței justiției, prevăzute de articolele 6 și 114 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

12. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

13. Curtea menționează că obiectul controlului constituționalității îl constituie Art.IV din Legea nr.126 din 9 iunie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

14. Curtea observă că dispozițiile contestate prevăd modul de exercitare a atribuțiilor judecătorului de instrucție de către judecătorii de drept comun numiți până la adoptarea Legii nr.126 din 9 iunie 2016.

15. Curtea reține că autorul sesizării a invocat pretinsa încălcare a articolelor 6 și 114 din Constituție.

16. Curtea reține că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate.

17. În acest context, cu referire la încălcarea principiului separării și colaborării puterilor în stat și a principiul independenței justiției, Curtea reține următoarele.

18. Curtea menționează că dreptul exclusiv de a înfăptui justiția în numele legii aparține judecătorului, ca unicul purtător al puterii judecătorești și care, după cum prevede articolul 116 alin.(1) din Constituție, este independent, imparțial și inamovibil, potrivit legii. Or, puterea judecătorească este una din cele trei puteri ale statului, care este independentă, separată de puterea legislativă și puterea executivă, are atribuții proprii, exercitate prin instanțele judecătorești, în conformitate cu principiile și normele cuprinse în Constituție, legi și alte acte normative.

19. Totodată, potrivit articolului 72 alin.(3) lit. e) din Constituție, Parlamentul adoptă legi organice prin care reglementează organizarea și funcționarea **instanțelor judecătorești**.

20. La fel, Curtea reține că prerogativa legiuitorului de a stabili organizarea instanțelor judecătorești și competența acestora este prevăzută și de articolul 115 alin. (4) din Constituție potrivit căruia organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.

21. Curtea reține că legalitatea reprezintă o cerință fundamentală a activității instanțelor judecătorești. Principiul legalității, fiind un principiu-cadru, prezumă totodată caracterul legal al instanței judecătorești. Acest principiu decurge și din prevederile Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit căreia persoana are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, **instituită de lege** (articolul 6 §1).

22. Curtea menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, sintagma „*instituită de lege*” din articolul 6 al Convenției presupune că o instanță instituită de lege trebuie să îndeplinească o serie de condiții, precum independența membrilor săi și durata mandatului lor, imparțialitate și existența garanțiilor procedurale (a se vedea *Coëme și alții v. Belgia*, § 99).

23. Curtea observă că prevederile contestate se referă atât la durata exercitării atribuțiilor judecătorului de instrucție de către judecătorii de drept comun numiți până la intrarea în vigoare a Legii nr.126 din 9 iulie 2016, cât și la condițiile de a exercita pe viitor atribuțiile judecătorului de instrucție de către judecătorii de drept comun care le-au exercitat în perioada 1 ianuarie 2013 -31 august 2016.

24. În acest sens, Curtea reține că prin prevederile contestate, care reglementează modalitatea de organizare și durata mandatului în funcția de judecător de instrucție, legiuitorul nu a intervenit în exercitarea actului de justiție.

25. Concluzionând cele menționate, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și, deci, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct.28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputatului în Parlament Adrian Lebedinski pentru controlul constituționalității Art.IV din Legea nr.126 din 9 iunie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 12 octombrie 2016
DCC nr. 76
Dosarul nr. 115a/2016